

postquam introgressi et coram data copia fandi,
 munera praeferimus, nomen patriamque docemus,
 qui bellum intulerint, quae causa attraxerit Arpos. 250
 auditis ille haec placido sic reddidit ore:
 "o fortunatae gentes, Saturnia regna,
 antiqui Ausonii, quae vos fortuna quietos
 sollicitat suadetque ignota lacessere bella?
 quicumque Iliacos ferro violavimus agros — 255
 mitto ea, quae muris bellando exhausta sub altis,
 quos Simois premat ille viros — infanda per orbem
 supplicia et scelerum poenas expendimus omnes,
 vel Priamo miseranda manus: scit triste Minervae
 sidus et Euboicae cautes ultorque Caphereus. 260
 militia ex illa diversum ad litus abacti
 Atrides Protei Menelaus ad usque columnas
 exsulat, Aetnaeos vidit Cyclopas Ulixes.
 regna Neoptolemi referam versosque penates
 Idomenei, Libycone habitantis litore Locros? 265
 ipse Mycenaesus magnorum ductor Achivom
 coniugis infandae prima intra limina dextra
 oppetiit, devictam Asiam subsedit adulter.
 invidisse deos, patriis ut redditus aris
 coniugium optatum et pulchram Calydonia viderem? 270
 nunc etiam horribili visu portenta secuntur,
 et socii amissi petierunt aethera pennis
 fluminibusque vagantur aves — heu dira meorum
 supplicia! — et scopulos lacrimosis vocibus implent.
 haec adeo ex illo mihi iam speranda fuerunt 275
 tempore, cum ferro caelestia corpora demens
 adpetii et Veneris violavi volnere dextram.
 ne vero, ne me ad talis inpellite pugnas:
 nec mihi cum Teucris ullum post eruta bellum
 Pergama, nec veterum memini laetorve malorum. 280
 munera, quae patriis ad me portatis ab oris,
 vertite ad Aenean. stetimus tela aspera contra
 contulimusque manus: experto credite, quantus
 in clipeum adsurgat, quo turbine torqueat hastam.